



Sindikati u Srbiji – statistika i realnost

U Srbiji postoje dve reprezentativne sindikalne centrale i više manjih koje su razjedinjene jer, kako tvrde, imaju zakonsku obavezu da registruju sve svoje poslovnice. Tako praktično, imamo više od 20.000 sindikata. Jedna od njih, Asocijacija slobodnih i nezavisnih sindikata, obeležila je dvadeset godina postojanja sa ciljem da se, ukрупnjavanjem sindikata, izbori za veća socijalna prava radnika. Poslodavci smatraju da zbog napretka socijalnog dijaloga treba olakšati uslove za utvrđivanje reprezentativnosti.

Sindikati tvrde da moraju jačim pritiskom na Vladu omogućiti stvaranje zakonskog osnova da rade bolje.

"Ne može sindikat da bude dobar ako nas zakon tera da svaku našu članicu registrujemo u Ministarstvu rada. Tako samo Asocijacija danas ima preko dve hiljade registrovanih sindikata. Imamo jednu razjedinjenu i rasparčanu sindikalnu scenu", ističe Ranka Savić, predsednica ASNS-a.

Kažu i da su umanjena sindikalna prava još jedna od prepreka za rad manjih sindikata. Predstavnici sindikata više nisu zaštićeni, ne dobijaju određeno vreme u firmama za sindikalni rad, a mnogi poslodavci u svojoj firmi ne žele sindikat.

Dragan Milovanović, bivši ministar rada, kaže da sindikate guše, predstavnike sindikata otpuštaju i šalju ih na sud, a da sudski procesi traju godinama.

"Mi se moramo izboriti za ukрупnjavanje naše scene, ujedinjavanje sindikata i svojom aktivnošću i akcijama dovesti do toga da i poslodavci i država ponovo uzmu sindikat kao veoma važan faktor u rešavanju svih socijalnih pitanja", rekao je Milovanović.

Reprezentativnost sindikata nije utvrđivana više od devet godina, a u svetu i kod nas manje je interesovanja za sindikalno organizovanje.

Poslodavci saraduju i sa nereprezentativnim sindikatima, jer smatraju da je broj članova potreban za reprezentativnost prevelik, tako da manji sindikati nemaju mogućnost da uđu u Socijalno-ekonomski savet.

"Mislim da je tu problem – da možda taj prag treba sniziti kako bi se pojavili neki drugi sindikati, pa možda i neki drugi poslodavci", ističe predsednik Unije poslodavaca Slobodan Atanacković.

Podrškom političkim partijama sindikati su dobili prostor u Parlamentu da utiču na zakone i propise koji se donose, i upozore na položaj radnika.

Prostor za manje sindikate ostavljen je za rad u 19 lokalnih socijalno-ekonomskih saveta, kao i na delovanje u okviru grana, gde se dogovaranjem granskih kolektivnih ugovora bore za veća prava radnika, od onih propisanih zakonom.

<http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/2482754/sindikati-u-srbiji--statistika-i-realnost.html>



"Unaprediti socijalno-ekonomska prava"

Poverenica za zaštitu ravnopravnosti Brankica Janković izjavila je da je skup koji je organizovan danas u Beogradu bitan jer će se na njemu pokrenuti kreiranje indikatora i kapaciteta za sledeću godinu kako bi platforma za unapređenje socijalno - ekonomskih prava bila delotvornija.



"Pokazalo se u Srbiji da se najveći broj građana žali na diskriminaciju u postupku zapošljavanja, pre svega na osnovu pola, fizičkog izgleda, članstva u političkim i sindikalnim partijama. Građani treba da koriste ovaj mehanizam zaštite i obrate se instituciji poverenika radi zaštite", rekla je Janković gostujući na RTS-u.

Prema njenim rečima, institucija uvek reaguje u skladu sa ovlašćenjima kada se građani obrate za pomoć.

Poverenica će se u 9.00 sati u Palati Srbija na Novom Beogradu sastati s predstavnicima nadležnih institucija o socijalnim i ekonomskim pravima.



Vujović: Restruktuiranje preduzeća može da krene

Pre godinu dana prepreke su bile u prihvatanju programa restrukturiranja velikih javnih preduzeća, a sada dolazimo u fazu realizacije, suština je da programi treba da krenu napred, rekao je večeras ministar finansija Srbije Dušan Vujović.



On je to izjavio za RTS u Vašingtonu, gde su nastavljeni razgovori sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF), početi u setpemburu.

"Velika preduzeća treba da se osposobe da prime strani menadžment, da hvataju korak sa svetom u kvalitetu upravljanja resursima, da se osposobe da refinansiraju obaveze po nižim kamatnim stopama da bi dobile korist od toga što je Srbija bitno smanjila rizike i u svetu se to kroz kamatne stope prepoznaje",

objasnio je Vujović.

On očekuje da se to refinansiranje vrši po mnogo povoljnijim uslovima i za preduzeća i Srbiju u celini.

Očekujem i da ljudi nađu svoj interes u novom pristupu radu i da se ostvare ciljevi u restrukturiranju i optimizaciji broja zaposlenih u celom javnom sektoru i javnim preduzećima, rekao je on.

"Sa Svetskom bankom smo razgovarali o tekućim projektima i planu saradnje sa Vladom Republike Srbije o definisanju prioriteta i merenju realizacije prioriteta u prvih 100 dana nove vlade", rekao je Vujović.

Vujović je razgovarao i sa potpredsednikom Svetske banke za Evropu i centralnu Aziju Sirilom Milerom koji je rekao da je zadovoljan trendovima na Zapadnom Balkanu, uključujući i Srbiju.

Ima i zamerki da je spora realizacija restrukturiranja javnih preduzeća.

"Miler je primetio da je Zapadni Balkan jedna od najdinamičnijih zona Evrope. Jesu kasnije krenule reforme, ali se sada posvećuju reformama i trude se da nadoknade vreme – Srbija, Crna Gora, Makedonija pokušavaju da uhvate korak i ostvare stvari koje su bile predmet zemalja koje su prošle dekade pristupile EU", rekao je Vujović.

On je istakao da Berlinska inicijativa ulazi u završnu fazu, dogovara se podrška trgovini kao osnovi razvoja saradnje i tranzita preko područja gde je infrastruktura jedan od najvažnijih elemenata, kao i slobodna trgovina i pružanje finansijskih usluga koje to omogućavaju.

Prema njegovim rečima, predstojeća zajednička sednica vlada Srbije i Albanije će biti korak u pravcu da se podrži investicioni projekat i saradnja kao osnova budućeg razvoja i perspektive za sve zemlje u regionu.

Želja Svetske banke je, istakao je on, da se fokusiramo na prepreke na koje nailazimo u ovoj fazi.

Na jesenjem zasedanju je zaključeno da je u 2016. došlo do blagog zastoja BDP, ali prognoze za 2017. su ipak malo bolje.

Očekuje se oživljavanje rasta u Kini i zemljama u razvoju, povoljniji uslovi za Srbiju, ali to ne uklanja izazove. Nastavlja se sa podržavanjem otvorenosti privreda, prihvatanjem promena, dodao je Vujović.

Svidelo mu se što je Kristin Lagard citirala Kejzra – 'nikada nam nisu nedostajale ideje, već rešenost da se odrekemo starih navika, loših institucija, loših rešenja da bismo išli napred'.

"Mislim da to važi za Zapadni Balkan, Srbiju i za ceo svet", zaključio je Vujović.

Javna rasprava o Zakonu o stečaju

Ministarstvo privrede Srbije saopštilo je da od danas, u postupku pripreme zakona kojim se uređuje stečaj, sprovodi javnu raspravu o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o stečaju.



Ministarstvo navodi da se izmene i dopune zakona se predlažu u cilju unapređenja poslovnog okruženja tako da ono bude sigurno za poslovanje. Novim rešenjima prevazilaze se problemi u primeni postojećeg zakona, poboljšava položaj poverilaca, uz zaštitu interesa i očuvanje položaja preduzeća u stečaju, dodaje se u saopštenju.

Primerbe, predlozi i sugestije dostavljaju se Ministarstvu privrede, Beograd, Kneza Miloša 20 ili elektronskim putem na e-mail adresu: stecaj@privreda.gov.rs.

Cilj je da stečaj u praksi bude način da preduzeće prevaziđe poteškoće, namiri poverioce i stane na noge, a u slučajevima kada to nije moguće, namiri poverioce i preostalu imovinu proda nekom ko će je staviti u funkciju, navodi Ministarstvo privrede.

Izmenama i dopunama Zakona o stečaju osigurava se aktivno učešće poverilaca u postupku odlučivanja od značaja za namirenje njihovih obaveza, navodi se u saopštenju i dodaje da se time unapređuje i postupak prodaje imovine i poboljšavaju procedure.

Ministarstvo privrede poziva predstavnike državnih organa, sudova, javnih službi, stečajne upravne, privrede subjekte i njihova udruženja, stručnu javnost, nevladin sektor i druge zainteresovane da učestvuju u javnoj raspravi koja će trajati do 30. oktobra.

Prezentacije i rasprave o predloženom Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o stečaju vodiće se na okruglim stolovima, koje će organizovati Agencija za licenciranje stečajnih upravnika i Privredna komora Srbije, u gradovima Srbije.

<http://www.privreda.gov.rs/javna-rasprava-o-nacrtu-zakona-o-izmenama-i-dopunama-zakona-o-stecaju/>



POVREDE I SMRT NA RADU Vulin: U borbi za rokove, zaboravlja se na bezbednost

Od 25. septembra do 2. oktobra ove godine, sedam radnika je izgubilo život, zato što se nije dovoljno vodilo računa o onome što zakon propisuje, upozorio je danas ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Aleksandar Vulin.

"U neprekidnoj borbi da se postignu rokovi, da se stigne uraditi nešto na vreme, ljudi jednostavno zaborave da brinu o onome što je najvažnije, a to je bezbednost i zdravlje na radu", rekao je Vulin tokom vanrednog nadzora gradilista "Beograd na vodi" sa inspektorima za rad.

On je upozorio poslodavce i radnike da se zakon mora striktno poštovati i striktno sprovoditi i da nijedna odredba u zakonu nije doneta slučajno, da je svaka odredba tu upravo da bi zaštitila najvažnije- zdravlje i život svakog od učesnika u radnim odnosima.

"Tražim od poslodavaca da sprovode zakon, tražim od radnika da ga se pridržavaju, a Inspekcija rada će nastaviti i sa većim naporom da se zakon striktno poštuje i sprovodi i da bar broj povreda bude manji", rekao je Vulin Tanjugu.

Ministar naglašava da je u toku 2015. zabeleženo 38 smrtnih povreda i teških povreda na radu sa smrtnim ishodom, a za malo više od devet meseci ove godine, broj smrtnih povreda i teških povreda na radu sa smrtnim ishodom je 40.

"Sve ovo svedoči o povećanoj privrednoj aktivnosti, ali to, nažalost, sa sobom nosi i teške posledice, kada je u pitanju bezbednost i zaštita na radu. Ne vodi se računa o osnovnim zakonskim merama, ne štiti se dovoljno radnik, ne vodi se računa da njegovo radno mesto mora da bude sigurno i bezbedno", istakao je ministar.



EDUKUJU SE NA RAČUN GRAĐANA Državni službenici uče francuski za 46.500 evra

Građani Srbije će državnim službenicima plaćati čak i učenje francuskog jezika.

Služba za upravljanje kadrovima raspisala je javnu nabavku za obuku zaposlenih u državnoj upravi, a njih 195 će, kako je predviđeno naredne godine učiti francuski jezik. Sve to će državni budžet koštati 46.500 evra ili oko 5,6 miliona evra.

U ovoj službi Vlade Srbije nisu hteli da kometarišu ovu nabavku, kao ni to ko će sve ići na kurs, ali po tenderskoj dokumentaciji može se zaključiti da će polaznici kursa ipak morati dodatno da pokriju manji deo troškova učenja francuskog jezika.



Iako je predviđena grupna nastava, petoro državnih službenika biće privilegovano, te će časove pohađati individualno.

- Obuka je namenjena zaposlenima u organima uprave, državnim službenicima koji obavljaju poslove iz oblasti evropskih integracija i međunarodne saradnje, tako da se oni osposobe da stečena znanja primenjuju u praksi - navodi se u dokumentaciji Službe.

Komentarišući ovu javnu nabavku, Ivan Ninić iz Centra za vladavinu prava kaže da je to očigledan primer neracionalnog i nesvrishodnog trošenja budžetskog novca, čime se obesmišljava politika štednje u javnom sektoru.

SUPROTSTAVLJANJE ALBANSKIM UZURPATORIMA Srbi telima brane „Trepču”!

Srbi će telima braniti “Trepču”!

Nakon odluke prištinskih vlasti da bukvalno otmu Rudarsko-metalurški kombinat “Trepča” Srbi sa Kosova neće sedeti skrštenih ruku, već će masovno izaći ispred “Trepče” i svojim telima sprečiti da u nju uđu samoprovzani novi vlasnici!



Kako “Alo!” saznaje, nenasilni otpor, poput barikada koje su pre nekoliko godina bile na prelazu Jarinje i Brnjak, uz diplomatsku borbu u Ujedinjenim nacijama i Briselu, među Srbima na Kosovu i Metohiji ocenjeni su kao zasad najbolje oružje protiv uzurpatora.

Kako sami kažu, čekajući zasedanje hitne sednice Saveta bezbednosti UN, ukoliko do njega dođe, Srbi će se samoorganizovati, jer “Trepča” je od ključne važnosti za opstanak Srba na KiM. Osim toga rudnici „Crnac“ i „Belo brdo“ (vidi mapu) dobrim delom ulaze i na teritoriju centralne Srbije što još više zaošttrava ovaj problem.

- Ukoliko bi nam i “Trepču” uzeli, oterali bi i ovo malo Srba što je ostalo ovde. Zato ćemo izaći ispred Kombinata i goloruki poslati poruku da se nje nećemo odreći, da nam je ne mogu uzeti. Stajaćemo tu koliko god bude potrebno, ali nećemo dozvoliti da nam je otmu. Sever Kosova je ionako odsečen, jedino ga ta “Trepča” drži u



životu, tu je zaposlena većina ljudi i egzistencija 3.000 porodica zavisi od nje - kaže za “Alo!” Srbin iz severnog dela Pokrajine, koji je spreman da zajedno sa ženom i decom, komšijama i prijateljima izađe da zaštiti srpsku imovinu na KiM.

Saznanja “Alo!” potvrđuje i izjava direktora Kancelarije za KIM Marka Đurića, koji je juče rekao da su građani jedinstveni u stavu da odbrane “Trepču”. On je rekao je da je Vlada zauzela politički stav, a da treba da donese i formalnu odluku kako bi proglasila nevažećom odluku kosovskih institucija o konfiskaciji “Trepče”. Đurić je istakao da Srbija neće ćutati i da će nastaviti da brani svoje interese i bori se da sačuva “Trepču” i svoju imovinu, jer smatra da je to jedino ispravno. On je objasnio da

kosovske vlasti pokušavaju da se domognu imovine koja se meri milijardama evra.

- Naša poruka je jasna, mi ne priznajemo odluke o konfiskaciji - rekao je Đurić, dodajući da on predlaže da se formalno poništi takva odluka i da bi o tome danas trebalo da se razgovara u Vladi. Takođe smatra da treba pomoći Fondu za razvoj Srbije, koji je većinski akcionar "Trepče", kako bi pokrenuo arbitražni postupak. Đurić je objasnio i da traži sednicu SB UN iz racionalnih i diplomatskih razloga.

- Ako u Briselu ne može da se razgovara, moramo pokazati alternativno mesto za razgovor - smatra Đurić i dodaje da to neće rešiti sve probleme, ali je obaveza Srbije da pokrene njihovo rešavanje.

Napustili Skupštinu Kosova

Poslanici Srpske liste odlučili su juče da do daljnjeg zamrznju učešće u radu skupštine Kosova, zbog donošenja Zakona o "Trepči". U SL smatraju da su Srbi na KiM suočeni sa jednom od najtežih i potencijalno najopasnijih situacija u poslednjih deceniju i po, a od odluka koje ovih dana budu donosili zavisice ne samo političke sudbine predstavnika SL već i sudbina srpskog naroda u toj pokrajini. Naveli su, takođe, da odbijaju da budu svojevoljne žrtve aparthejda na KiM.

Otimanje rudnika smrt za sever Kosova

Politički analitičar Dragomir Anđelković, govoreći o važnosti "Trepče", za "Alo!" kaže da bi njen gubitak bukvalno bio gubitak Kosova. - O značaju "Trepče" i tome koliko je ona važna najbolje govori činjenica da je nacistička Nemačka kada je okupirala Jugoslaviju 1945. godine odbila da "Trepča" pripada italijanskoj okupacionoj zoni, odnosno Velikoj Albaniji. Čak je vojnim snagama sprečila Italijane da u tu zonu uđu. Dakle, to je toliko važan rudnik, sada ne radi punim kapacitetom, ali dugoročno gledano, radi se o prvorazrednom rudniku i najvećem kapacitetu ekonomskom za privlačenje investitora na sever i uopšte ostanak Srba ne severu. Ako bi se otela "Trepča" Srbima, odnosno Srbiji, i došla pod kontrolu Prištine, to bi bio gubitak najvećeg resursa za sever. Takođe, Albanci bi mogli da počnu da dovode radnu snagu pod izgovorom da je to ekonomska migracija, da naseljavaju stanovništvo i da posle nekoliko godina promene etničku strukturu severa Kosova. Trepča je i ekonomski bitna sa opstanak i sa druge strane, to bi Albancima bila poluga za naseljavanje severa i eliminisanje Srba sa severa. Ako se izbugi "Trepča", mi gubimo poslednje ostatke Kosova. „Trepča“ mora da se sačuva, inače, u suprotnom, mi smo izgubili Kosovo - upozorava Anđelković.

Vučić sa ministrima i ambasadorima

Premijer Srbije Aleksandar Vučić obavio je juče niz konsultacija uoči konačne odluke o postupanju države u slučaju "Trepče" i Sporazuma o telekomunikacijama. Sednicu Vlade planiranu za danas premijer je odložio za sutra, kako bi imao više vremena za konsultacije. Vučić je razgovarao sa ambasadorima nekoliko zemalja koje bi mogle uticati na rešavanje ovih pitanja kao i sa ministrima unutrašnjih poslova Nebojšom Stefanovićem, odbrane Zoranom Đorđevićem, rada Aleksandrom Vulinom, kao i sa Markom Đurićem.

ПОЛИТИКА

INTERVJU: DR DRAGIŠA SLIJEPEVIĆ, SUDIJA USTAVNOG SUDA

Sudstvo mora da reši kredite u „švajcercima“

Raskid ugovora može da bude konačno rešenje za 20.000 građana koji više ne mogu da otplaćuju stambene zajmove

Vrhovni kasacioni sud mora što pre da se izjasni o problemu građana zaduženih u švajcarskim francima da bi sprečio sve štetne posledice bilo kakvih sporova. Trebalo bi da zauzme jasan stav, da se problem ne bi sveo na to da prvostepeni sud presuđuje jedno, a drugostepeni predmete vraća zbog formalnih razloga. Problem u kome se

našlo hiljade građana stavlja na ispit i sudstvo Srbije – da li je spremno da reši ovaj sporni slučaj. Ja smatram da jeste, kaže u intervjuu za „Politiku” dr Dragiša Slijepčević, sudija Ustavnog suda.



Njegov stručni rad na temu stambenih kredita u švajcarskim francima nedavno je ohrabrio dužnike da tuže banke i traže raskid ugovora o kreditu. On u razgovoru za naš list ističe da je problem građana, koji zbog promenjenih okolnosti više nisu u stanju da izmiruju svoja dugovanja, i činjenica da postoji nekoliko hiljada potencijalnih tužbi, prvorazredno pitanje za Vrhovni kasacioni sud.

Zašto banke ćute?

Ne znam. Pitam se samo – zašto su ćutale u Mađarskoj kada su preko noći onemogućene da ostvare enormnu zaradu u milionskim iznosima po istom osnovu? Tada im je uskraćena mogućnost neosnovanog bogaćenja na račun primalaca kredita i banke na takvu odluku nisu reagovala. Nasuprot tome, kada se u Srbiji o tome progovori banke odmah prete da će zbog uskraćivanja njihove zarade po osnovu valutne klauzule nastupiti kolaps bankarskog sistema. Ja nisam na tom stanovištu jer smatram da državni organi Republike Srbije moraju onemogućiti enormno bogaćenje banaka primenom valutne klauzule, kojom se korisnici kredita obavezuju da bankama isplate nerealan uvećanu vrednost glavnog duga, u odnosu na odobreni iznos kredita. Zato se pitam – da li je Srbija jedina država u kojoj treba dozvoliti neosnovano bogaćenje banaka na štetu građana i privrednih subjekata?

Da li raskid ugovora o kreditu može da bude konačno rešenje i kakve posledice mogu da nastanu, s obzirom na to da nemamo sudsku praksu?

Raskid ugovora može da bude konačno rešenje. Sudska praksa nikada nije unapred zadata. Ona se stvara. Pogotovo u novim spornim situacijama poput ove, u kojoj tek treba da se izgradi. Kako će sud reagovati, da li će uopšte uvažiti argumentaciju koju sam ja u svom stručnom radu izneo, stvar je suda i ne pretendujem niti želim da im namećem svoje stavove.

Šta ako Ustavni sud ne bude delio Vaše mišljenje?

Ja nikada nisam rekao da će Ustavni sud nešto prihvatiti, još manje da će stati u zaštitu korisnika ovih kredita. Rekao sam da, u slučaju da redovni sudovi ne pruže zaštitu korisnicima kredita u švajcarskim francima, nastaje problem koji će se u postupku po ustavnim žalbama naći pred Ustavnim sudom. Ako i Ustavni sud ne reši ovo pitanje, ono će se svakako rešavati pred Evropskim sudom za ljudska prava. Ako mene pitate, mislim da se ta zaštita mora obezbediti pred sudovima u Srbiji. Važno je da prepoznaju problem i obezbede delotvornu zaštitu načela ekvivalentnosti uzajamnih davanja i u pogledu primene valutne klauzule, propisane ugovorom o kreditu.

Šta građani koji podnose tužbe mogu da očekuju?

Po Zakonu o obligacionim odnosima u slučaju raskida ugovora stvara se obaveza ugovornih strana da jedna drugoj vrate ono što su primile. Klijent vraća dugovani iznos glavnice, a banka klijentima sve već uplaćene iznose anuiteta. U oba slučaja dug se vraća u valuti u kojoj je isplata i primljena, a to su dinari, uz dodatnu obavezu isplate zakonske zatezne kamate od datuma primljenog iznosa koji se vraća. To je posledica raskida ugovora.

Banka ima komotniju poziciju, jer je reč o raskidu ugovora zbog promenjenih okolnosti. Ona je svoj deo ugovora o kreditu ispunila?

Banka je ovlašćena da, umesto raskida ugovora, predloži da se posledice promenjenih okolnosti otklone izmenom ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli. Da bi održala ugovor na snazi, banka može da predloži da se ubuduće umesto kursa švajcarskog franka valorizacija primenjuje u skladu sa kriterijumima koji obezbeđuju realno očuvanje isplaćene glavnice. To se može učiniti primenom prosečnog rasta kursa evra, dolara, ili vrednosti nekretnine za koju je kredit odobren. Na sreću, kurs dinara je stabilan, pa su i potrebe za intervencijom u cilju očuvanja datog minimalne.

Može li banka da traži glavnicu, a obračuna veću kamatu?

Sve može. Banka je u komfornoj poziciji da ponudi da se ugovor očuva izmenom pojedinih odredbi da bi se obezbedila ekvivalentnost uzajamnih davanja, ali sud će odlučiti da li je predlog banke prihvatljiv.

Šta ako banka zatraži naknadu štete tvrdeći da je ona ispunila obavezu iz ugovora, a građani ne?

Ovde je raskid ugovora na terenu promenjenih okolnosti, a ne zbog neizvršenja. I klijent je, do postavljanja tužbenog zahteva, bio lojalan ugovoru i ispunjavao svoje obaveze. Potrebno je obe ugovorne strane dovesti u istu ravan. Ako banka to ne želi da uradi, klijentu ne preostaje ništa drugo nego da obavesti banku o nastupanju promenjenih okolnosti i potom zatraži raskid ugovora. Ako sud usvoji zahtev za raskid ugovora, banka bi imala samo pravo na iznos pravičnog obeštećenja o kome, takođe, odlučuje sud.

Šta je za građane realnije – raskid ugovora ili njegovo konvertovanje u evro?

Raskid zbog promenjenih okolnosti je mogući pravni osnov o kome se stranke mogu slobodno sporazumeti i saglasno tome izmeniti pojedine ugovorne odredbe. U protivnom sud će odlučiti da li su za to ispunjeni zakonom propisani uslovi. Mišljenja sam da banke nisu imale nečasne namere u vreme zaključivanja ovih ugovora i da im nije bio cilj da se po tom osnovu bogate na račun svojih klijenata. U to vreme niko nije mogao da predvidi neočekivani nerealni rast kursa švajcarskog franka. Banke su samo insistirale na ugovaranju valutne klauzule koja je po Zakonu o deviznom poslovanju, kao i po Zakonu o obligacionim odnosima izričito dozvoljena. Međutim cilj valutne klauzule je da se njenom primenom samo očuva realna vrednost isplaćene glavnice kredita. U protivnom, pozivanje na valutnu klauzulu u situaciji kada realna vrednost glavnice nije umanjena bankama se omogućava da se zbog enormnog rasta kursa švajcarskog franka nerealno uvećava iznos njihovog potraživanja po osnovu glavnog duga. Tada se ugovorom predviđena valutna klauzula zloupotrebljava da bi banke ostvarile zaradu koja im ne pripada.

Da li je samo zbog toga valutna klauzula postala sporna?

Da, jer je njen osnovni cilj očuvanje realne vrednosti novca, koji je banka u vidu glavnice ustupila klijentu. Banka mora da zarađuje, ali ne na osnovu nerealnog uvećanja glavnice, već se zarada banke može ostvariti jedino naplatom ugovorene kamate. Naplatom kamate banka obezbeđuje profit i ekonomsko opravdanje za plasman kredita. Zato banka i može da ostvaruje zaradu samo po osnovu ugovorene kamate, ali ne sme i ne može da zarađuje tako što će pozivom na ugovorenu valutnu klauzulu ostvariti drastično uvećanje date glavnice kredita u odnosu na njenu realnu vrednost. Zato i sud i ugovorne strane moraju obezbediti primenu valutne klauzule u skladu sa njenim ciljem zbog koga je ona ugovorena, a to je isključivo i jedino očuvanje realne vrednosti isplaćene glavnice korisniku kredita.



Otvoriti firmu u Srbiji je LAKO, ali evo šta vas sve posle toga čeka

Često ćemo čuti od državnih funkcionera da se u Srbiji lako otvara firma, za svega 24 sata. To je formalno tačno, ali osim ideje, biznis plana, vremena i truda za osnivanje firme u Srbiji neophodna je i pozamašna svota novca, u najboljem slučaju oko 1.500 evra.

Sam proces registracije je prilično lak i brz, ali to je samo prvi korak, verovatno i najjednostavniji u čitavoj proceduri koja i košta i zahteva planiranje i vreme. Osim ideje, ono što je pre registracije firme neophodno uraditi jeste utvrditi čime želite da se bavite, od čega zavisi i da li ćete se registrovati kao preduzetnik ili društvo sa

ograničenom odgovornošću (DOO). Čak 90 odsto firmi u Srbiji se odlučuje na jedno od ove dve varijante poslovnog organizovanja.

- Ako ste preduzetnik, troškovi osnivanja će zavistiti od visine taksi na opštini ili gradu, a u zavisnosti od toga da li ste paušalac ili ne biće razrezana i visina poreza. Da li ćete biti paušalac zavisi od delatnosti kojom želite da se bavite, i tu poreski iznosi variraju. Ako ste kao preduzetnik u obavezi da vodite poslovne knjige, vaši troškovi rastu. Naravno, potrebno je otvoriti i račun u banci - kaže Dragoljub Rajić, direktor Mreže za poslovnu podršku.

Kako kaže, procedura je manje-više ista za otvaranje i preduzetničke radnje i DOO, ali i da će sve ostalo dalje zavistiti od posla kojim neko želi da se bavi.

- Paušalci preduzetnici ne vode knjige do iznosa od šest miliona dinara, a porez koji plaćaju razrezan je prema delatnostima. Tako, recimo, advokati plaćaju 35.000 dnara, dok oni koji se bave popravkom automobila plaćaju oko 25.000 dinara - objašnjava on, istakavši da se u Srbiji, u zavisnosti od privredne grane, u proseku plaća od 45 do 65 taksi.

Jedna od jako važnih razlika između ovde dve kategorije poslovanja jeste u tome što preduzetnici odgovaraju svom svojom imovinom, a DOO imovinom do visine upisanog kapitala.

Preduzetnici (paušalci* i oni koji vodi knjige)

Naknada za registraciju kod APR 1.500 dinara

Ostali troškovi, zavise od visine taksi na opštinama i u gradovima, ali i od delatnosti kojom želite da se bavite

Otvaranje računa u banci

Komunalni troškovi

Iznajmljivanje objekta ili otvaranje firme u svom objektu, ali je moguć i rad na terenu

Obaveza vođenja knjiga za zaradu veću od 6 miliona dinara*

Odgovara svom svojom imovinom

Osnivač je jedan ili najviše 10 fizičkih lica

Inicijalno ulaganje za pokretanje preduzetničke radnje je oko 5.000 evra

* Ukoliko je neko u sistemu PDV ne možete biti paušalac

- Najveći problem kod osnivanja firmi su troškovi koji na prvi pogled nisu vidljivi, a koji vas čekaju "iza ćoška" i koje morate da platite. Takođe, propisi se često menjaju, pa bi bilo dobro pre početka bilo kakvog posla dobro se raspitati o svemu - ističe Rajić.

U Agenciji za privredne registre (APR) kažu da procedura registracije osnivanja privrednog društva i preduzetnika kod njih danas traje 24 sata.

- Ali, to je prvi korak, uz koji ima još nekoliko procedura koje osnivač treba da sprovede kako bi mogao da otpočne sa legalnim poslovanjem - kažu u ovoj instituciji.

Postoji nekoliko osnovnih uslova koje morate da zadovoljite da biste mogli da tražite paušalno oporezivanje. Pre svega, promet tokom godine mora da vam bude manji od 6.000.000 dinara. Promet je zbir vrednosti svih računa koje ste izdali tokom godine, bez obzira da li ste imali naplatu po ovim računima ili ne. Drugim rečima, to je iznos dobara i usluga koje ste po osnovu prodaje fakturisali svojim kupcima u periodu od jedne godine. Ukoliko ste u sistemu PDV ne možete biti paušalac, a isto i ako se bavite marketingom, knjigovodstvom, trgovinom na malo i veliko. Uslovi za paušalno oporezivanje su strogo propisani, pa je najbolje da se raspitate u Poreskoj upravi da li ih ispunjavate.

DOO

Naknada za registraciju osnivanja i objavu osnivačkog akta kod APR - ukupno 5.900 dinara

Ostali troškovi, zavise od visine taksi na opštinama i u gradovima, ali i od delatnosti kojom želite da se bavite

Otvaranje računa u banci

Komunalni troškovi

Iznajmljivanje objekta ili otvaranje firme u svom objektu, ali je moguć i rad na terenu

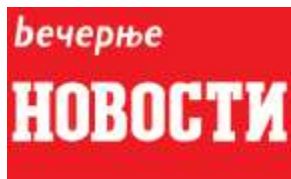
Od osnivanja firme ima obavezu vođenja knjiga

Odgovara imovinom do visine upisanog kapitala koji je minimalno 100 dinara

Ne mora da ima zaposlene

Osnivač je jedno pravno ili fizičko lice, a može biti i kombinacija fizičkih ili pravnih i fizičkih lica

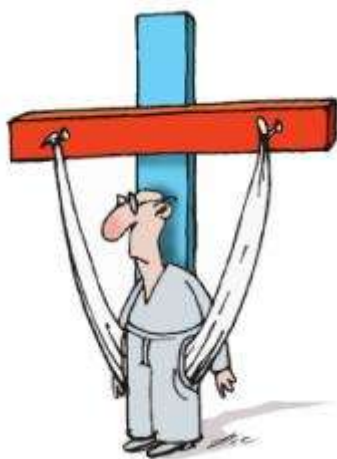
Inicijalno ulaganje za pokretanje DOO je oko 2.000 evra



Minus pojede trećinu plate

Bankari papreno naplaćuju dozvoljene pozajmice. Kamate na dozvoljena prekoračenja idu i do 30 procenata.

Bankari savetuju gotovinski kredit umesto minusa, jer je kamata znatno manja



IAKO je Narodna banka Srbije "ubedila" banke da smanje kamate na dozvoljeni minus, ni posle gotovo tri godine, cena ove usluge nije se makla sa početne pozicije. I dalje su kamate u najvećem broju banaka od 24 do 30 odsto. Tek poneka je spustila na 19 ili 21 odsto, dok velike banke i dalje zaračunavaju maksimalnu od 30 do 32 odsto. To znači da građanin koji uzme pozajmicu od 44.000 dinara, mesečno izdvaja od 800 do 1.400 dinara, ili dnevno od 27,70 do 46,50 dinara, zavisno od kamate. Godišnji trošak je od minimum 9.240 do 16.720 dinara, ili u proseku trećina plate.

Bankari se pravdaju da je dozvoljeni minus skup, jer ima mala sredstva obezbeđenja. Kada se uzima popularna pozajmica koja može da bude obično u visini jedne plate, ali ide i do tri zarade, dostavljaju se isti papiri kao da se uzima gotovinski kredit. Znači, potrebna je potvrda o zaposlenju i visini primanja, a kao sredstvo obezbeđenja prilaže se menica, baš kao i kod keš kredita. Banke su smanjile kamate na gotovinske zajmove, jer je referentna kamata pala, tako da se keš kredit može uzeti i po deset odsto kamate, ali dozvoljeni minus je tri puta skuplji.

- Popularni minus po tekućem računu je usluga koju koristi veliki broj građana, tako da banke ne žele da ispuste zaradu koju imaju na njemu - kaže Mladen Kovačević, ekonomista. - Konkurencija ne čini mnogo, jer niko ne želi da se odrekne profita. U Evropi i okruženju kamate na dozvoljeni minus su znatno niže i kreću se od pet do deset odsto. Naša primanja su mala, tako da banke ograničavaju ovu uslugu, ali u EU nema limita kada je u pitanju dozvoljeni minus.

Kod nas bankari savetuju građanima da uzmu gotovinski kredit za razna plaćanja, umesto minusa, jer je kamata znatno jeftinija i kreće se od devet do 16 odsto godišnje.

Prema podacima Udruženja banaka Srbije, 4,8 miliona građana poseduje 7,2 miliona tekućih računa. Dozvoljeni minus se koristi u iznosu od 44,1 milijardu dinara. Upravo građani sa najnižom platom najviše uzimaju dozvoljeni minus.

"CRVENO" PREKORAČENJE

Banke zaračunavaju velike kamate i na nedozvoljeni minus, koje se kreću od 12,68 pa do čak 69,65 odsto. U proseku kazna za "crveni" minus je od 34 do 54 odsto godišnje, ili na minus od 44.000 dnevno od 48,70 dinara do 60 dinara.

Продаш данас, а наплатиш кад се купац смилује

У Србији није лако пласирати робу, али када трговцу или произвођачу то и пође за руком, чека га друга мука – наплата. Упркос томе што у Србији постоји Закон о роковима плаћања, који предвиђа да се обавезе морају измирити у року од најдуже 60 дана, то мало ко поштује. Код нас се на испуњење обавеза купца чека у просеку 138 дана. По томе смо најгори у региону, а далеко од тога да се харминизујемо с Европском унијом, где се чека најдуже 30 дана. Предути рокови плаћања многе су већ одвели у банкрот.



Србија је Закон о роковима плаћања усвојила пре четири године, а допунила га лане. Тада је рок за измирење обавеза јавног сектора према привреди одређен на 45 дана, а за све друге на два месеца.

Том проблематиком недавно се бавила Мрежа за пословну подршку. Они сматрају да разлоге масовног непоштовања законских рокова плаћања треба тражити општој неликвидности која влада у привреди као и слабој куповној моћи крајњих потрошача.

Малопродајни трговински ланци се труде да привуку муштерије дугим роковима плаћања, које иде и до 12

месеци. После се тај рок пребаци на добављаче па на произвиђаче и чекању никад краја.

Произвођачи основних намирница, попут хлеба и млека, чекају до сто дана, а у месној индустрији чека се од 60 до 90. Најтеже је у области грађевинарства, где су рокови и преко 200 дана. Ипак, и то је кратко према роковима колико су привредници приморани да чекају за робу или услуге испоручене локалним самоуправама, где је то до пола године. Најгоре платише су у области школства и здравства.

Мала утеха може да буде то што се ти рокови не поштују ни у ЕУ. Прецизније, рок од 30 дана, колико је зацртано Директивом Европске уније, поштују најразвијеније земље, попут Немачке. Оне мање развијене их продужавају, тако да се у Пољској на новац чека 45 дана, а у Хрватској 60.

Последице које због тако лежерног понашања трпи привреда су тешке. Када им се не плати оно што су испоручили, привредници су принуђени на то да подижу кредите уз камту од 12 до 14 одсто на годишњем нивоу да би обезбедили обртна средства. Многи касније не успевају да те кредите врате. То великим делом говоре и подаци о кашњењу у плаћању предузећа и предузетника. По евиденцији Кредитног бироа Удружења банка Србије, код предузетника је 16 одсто, а код предузећа 13,7.

Какве последице то има за привреднике који су на чекању исплата?

– Многи је оних који не дочекају да им се новац нађе на рачуну, тачније, пре тога банкротирају – обажшњава економски стручњак др Данијел Цвјетичанин. – Онда радници који су били запослени у тим фирмама остају без посла, а држава без пореза. Такви примери поучни су за оне који би хтели да започну сопствени бизнис јер они у старту одустају. Посебна прича су страни инвеститори, којима је поштовање рокова плаћања један од битних чинилаца када одлучују о улагању у неку земљу. Када саберу све мане и предности Србије, лако је могуће да баш због рокова плаћања оду у земљу у којој је та област боље уређена. Није довољно само да имамо добар закон који регулише ту област, већ и да га примењујемо.

Казне нису мале

По нашем закону, непоштовање рокова плаћања представља прекршај, а прописане казне нису мале. За правна лица оне се крећу од 100.000 динара до чак два милиона, а за одговорна лица од 50.000 до 150.000 динара. За предузетнике су предвиђене нешто ниже казне од 10.000 динара до 500.000. Минимална казна

је иста и за носиоце пољопривредних газдинства, а максимална је нешто блажа – до 150.000 динара. Када би се примењивале, и дисциплина код плаћања би се повећала.

Стручна пракса пут до радног места

Половином овог месеца, од 19. до 26. октобра, прилику за стицање радног искуства имаће они који посете 7. регионални онлајн сајам запошљавања и образовања, који већ годинама реализују најпосећенији портали за запошљавање и образовање у региону. Овогодишњи сајам у највећој мери је намењен онима



који немају радно искуство, а желе да га стекну, па је на сајту Послови.инфостуд.цом спроведено истраживање, у којем је учествовало близу 1.400 испитаника, да би се утврдио однос формалног и неформалног образовања и значај праксе за запослење.

Добијени подаци показују да велика већина испитаника сматра да је обављена пракса значајно повећава шансу при проналажење посла, али има и оних који је сматрају потпуно некорисном, док петина оних који већ раде сматра да је пракса била кључна за добијање посла. Да је пракса и те како важна, потврђује и то што је, приликом конкурса за запошљавање све

чешћи захтев послодавца да је потенцијални радник обавио практични део наставе – и тада веома често долази до проблема. Наиме, иако образовани и с дипломама, млади људи током школовања готово да се нису сусрели с послом у струци за коју су се школовали.

Ипак, пракса постоји јер подаци показују да је чак две трећине испитаника током школовања имало предвиђену праксу – јер је била обавезна, због надоградње теоријских знања, али и прилике да се стекне неопходно радно искуство. Практику најчешће организују образовне институције, учешће компанија у организацији праксе и даље је мало, мало је и самоиницијативног ангажмана за обављање праксе, као и праксе која се обавља преко каријерних центара или Националне службе за запошљавање.

Током студирања, показало је испитивање, готово две трећине студената има предвиђену праксу на образовним институцијама које похађају, али је чак више од половине испитаних студената није похађало. Посебно је занимљив податак да је само четвртина оних који су похађали праксу навело да им је то користило за стицања релевантног радног искуства, што упућује на то да је пракса била неодговарајуће организована или није била усмерена на усавршавање потребних вештина.

Нешто су другачији подаци код незапослених учесника истраживања. Незапослени су спремни да стекну практична знања јер их је готово 66 одсто то чинило, а чак четвртина испитаника је похађала више од две праксе, што је показатељ да чекање на посао промени начин гледања на важност стицања практичног знања и радног искуства, који су све битнији при тражењу посла.

У истраживању су учествовали и запослени, а и међу њима је готово две трећине испитаника током школовања имала неку врсту праксе. Од оних који раде, тек сваки десети испитаник похађао је праксу преко компаније у којој ради, око осам одсто то је учинило самоиницијативно, а преко каријерних центара и НСЗ-а праксу је похађало свега пет одсто анкетираних. Занимљив је податак да је више од 40 одсто испитаника навело да посао који раде нема везе с праксом, док петина наводи да им је пракса била врло важна за добијање садашњег посла.

Слободно се може рећи да је пракса, током које се стичу практична знања неопходна за обављање посла за који се школује, све важнија па је у том смислу потребно направити промене. Наравно, не може се очекивати да млади људи приликом првог запослења знају све што је потребно на радном месту јер за то је потребно искуство, али послодавци нису спремни да запосле радника ког морају да обучавају на сваком кораку. Без обзира на то о којем послу је реч.

Спремност на пресељење

Испитаници су различито одговорили и на питање о спремности на пресељење због праксе. Чак 85 одсто студената, уколико би им били покривени трошкови, спремно је да се пресели у други град у земљи или да оде у иностранство ради похађања стручне праксе. Међу незапосленима је око 60 одсто испитаника спремно на тај корак, док је на пресељење у иностранство ради обављања стручне праксе спремно око 40 одсто запослених испитаника, а праксу у Србији обавило би нешто више од десетине испитаних.

Промоција борбеног возила три домаћа произвођача

Прототип новог домаћег борбеног возила за Војску Србије, које заједнички припремају ФАП, „Застава камиони” и „Прва петолетка”, биће представљено 22. октобра на војној паради у Новом Саду. То војно борбено возило ће, уколико задовољи постављене критеријуме, као заједнички производ будућег конзорцијума, осим Војсци Србије, бити намењено и купцима на иностраним тржиштима.